

Kenenergievrije Gemeenten

Charter met toelichting

1. De gemeenteraad en het college van burgemeesters van de gemeente XXXX ondertekenen het charter 'kernenergievrije gemeente'. Hiermee ondersteunt de gemeente XXX

- a. de wettelijk vastgelegde kernuitstap ten laatste tegen 2025
- b. de afkeuring van een verlenging van de levensduur van de Belgische kernreactoren
- c. de breed gedragen eis voor een directe sluiting van de scheurtjesreactoren Doel 3 en Tihange 2
- d. de keuze voor de uitbouw van 100% hernieuwbare energie als alternatief
- e. de keuze voor een rechtvaardige energietransitie met garanties voor groene jobs en betaalbare energie voor iedereen

Deze bepaling linkt drie doelen aan elkaar.

Het eerste doel is een volledige en versnelde kernuitstap. Een volledige kernuitstap omwille van de enorme veiligheids-, gezondheids-, duurzaamheids- en financiële risico's verbonden aan kernenergie in het algemeen, en verouderende kernreactoren in het bijzonder. Een versnelde uitstap, door de onmiddellijke sluiting van de scheurtjesreactoren Doel 3 en Tihange 2, en de betrachting om de andere kernreactoren te sluiten ten laatste, en liefst vroeger dan 2025, zeker de oudste reactoren Doel 1 en 2 en Tihange 1.

Het tweede doel is de versnelde uitbouw van een 100% hernieuwbare energie infrastructuur, inbegrepen maatregelen voor drastische energiebesparingen en rationeel energieverbruik. Ook hoort hier de uitbouw van allerlei systemen van energieopslag en vraagsturing, zodat de onregelmatige hernieuwbare energiebronnen wind en zon kunnen matchen met het energieverbruik en omgekeerd. Met hernieuwbare energie bedoelen we alle energiebronnen die geen broeikasgassen uitstoten en die gebaseerd zijn op niet eindige energiebronnen, zoals wind, zon, getijden, golfslag, aardwarmte. Ook biomassa hoort erbij, wanneer begeleidende maatregelen genomen worden tegen ontbossing, en tegen het vrijkomen van broeikasgassen. Zo is biogas verkieslijker dan biomassa, omdat bij haar verbranding (met zuivere zuurstof) geen stikstofdioxide-broeikasgassen vrijkomen, op voorwaarde dat de koolstofdioxide wordt afgevangen en hergebruikt.

Het derde doel is een sociaal rechtvaardige transitie uit te werken. Dit houdt in dat er een sociaal rechtvaardige reconversie komt van het oude energiesysteem op basis van nucleaire en fossiele energie, richting hernieuwbare energie. Met de creatie van nieuwe jobs in schone energie en technologie, met bijzondere aandacht voor de werknemers van de oude energiesectoren. Met voldoende inspanningen rond omscholing en een goede sociale zekerheid als vangnet. Met investeringen in nieuwe infrastructuur en waar mogelijk ook

hergebruik van bestaande installaties voor nieuwe duurzame doeleinden. Met ten slotte ook aandacht voor de energieconsumenten, met een beleid dat energie-armoede voorkomt en betaalbare schone energie verzekert voor iedereen.

2. De gemeenteraad en het college van burgemeesters van de gemeente XXXX engageren zich om zelf actief mee te werken aan een kernenergievrije gemeente door het opnemen van volgende acties :

2.1. De gemeente kiest voor de eigen gebouwen en diensten voor 100% groene stroom en weigert stroom afkomstig van kerncentrales;

De gemeente dient een voorbeeldfunctie te vervullen, door zelf 100% hernieuwbare energie aan te schaffen. Dit kan in samenwerking met derden (andere gemeenten, Vlaams Energieagentschap dat aankopen regelt,...) Zo kan de gemeente inwerken als een katalysator voor alle andere gebruikers op gemeentelijk gebied. Daarbij moet ze zich vergewissen dat eventuele leveringen door derden, effectief kernenergievrij zijn.

2.2. De gemeente steunt de lokale productie van hernieuwbare energie en initiatieven van burgers, verenigingen of coöperatieven die daartoe bijdragen. De gemeente streeft er naar om voor de eigen gebouwen en diensten zo veel mogelijk gebruik te maken van lokaal geproduceerde groene stroom;

De gemeente geeft niet alleen het goed voorbeeld zoals hierboven in punt 2.1 weergegeven. Ze voert bovendien een actief beleid om zoveel mogelijk plaatselijke hernieuwbare energie te (laten) produceren. Om tegemoet te komen aan de problemen en weerstanden in verband met de plaatsing van bijvoorbeeld windmolens, bevordert ze coöperatieve, openbare en andere initiatieven waarbij de burgers direct betrokken zijn. Door het van nabij ervaren van de voordelen van plaatselijk geproduceerde stroom, kunnen de weerstanden ("NIMBY, not in my backyard, niet in mijn achtertuin") op een positieve manier tegemoet gekomen worden, zoals vele voorbeelden in binnen en buitenland aantonen.

2.3. De gemeente is voortrekker op vlak van energierenovatie, ondersteunt of gaat verder dan het Vlaams beleid (het Renovatiepact) met gerichte eigen steunmaatregelen en steunt burgerverenigingen en bedrijven die werk van maken van energie- efficiëntie en energiebesparing in de gemeente,

Omdat rationeel energiegebruik en energiebesparingen integraal onderdeel vormen van een snelle en algemene uitbouw richting 100% hernieuwbare energie, dient de gemeente daartoe een breed beleid te ontwikkelen. Het minimumkader is het Renovatiepact, dat dus geen plafond is, maar een vloer. Ze streeft ernaar verder te gaan dan dit Renovatiepact, in navolging van het Akkoord van Parijs, dat de ondertekende partijen oproept en verplicht de ambities te verhogen, boven de reeds aangegane engagementen. Om dit beleid waar te maken, maakt ze gebruik van zowel eigen steunmaatregelen op gemeentelijk vlak, als van

allerhande andere faciliterende maatregelen gericht naar burgerverenigingen en bedrijven die werk maken van energie-efficiëntie en energiebesparingen.

- 2.4. De gemeente voert een progressief klimaatbeleid in de lijn van of verder dan het tweede Burgemeestersconvenant 'klimaat en energie' en verbindt zich ertoe om tegen 2030 minstens 40% minder CO₂ uit te stoten, de lokale veerkracht ten opzichte van de klimaatverandering te verhogen en voor al haar burgers een veilige toegang tot duurzame en betaalbare energie te garanderen;**

Ook hier is het tweede Burgemeestersconvenant geen plafond, maar een vloer, om dezelfde reden zoals aangehaald in punt 2.3 (verhoging ambities ten gevolge van het Akkoord van Parijs): de gemeente ontwikkelt een totaalbeleid om 40% en liefst (veel) meer broeikasgassen minder uit te stoten tegen 2030. Tegelijk neemt ze zelf initiatieven en ondersteunt ze andermans initiatieven, om op gemeentelijk vlak haar bevolking en infrastructuur te beschermen tegen de toenemende klimaatverandering. Bij wijze van voorbeeld, dient de gemeente een beleid toe te passen tegen het toenemende gevaar van overstromingen en hitte. Ten slotte ontwikkelt ze een beleid om alle burgers, ook en op de eerste plaats de minst begoeden, toegang te garanderen tot duurzame energie en energiebesparingen.

- 2.5. Door haar proactief energie- en klimaatbeleid werkt de gemeente mee aan de creatie van nieuwe groene jobs, zodat de omschakeling naar een duurzame energie ook sociaal een meerwaarde inhoudt, en waarbij ze meehelpt om de noodzakelijke transitie in veel andere bedrijven sociaal rechtvaardig mogelijk te maken;**

De gemeente neemt voldoende maatregelen om zelf groene jobs te creëren. Maar ze bevordert eveneens de vergroening van alle activiteiten op haar grondgebied, waarbij speciale aandacht gegeven wordt aan de inschakeling (bijvoorbeeld omscholing, inspraak) van werknemers en vakbonden in bedrijven die op hun weg naar een duurzame bedrijfsvoering, soms complexe veranderingsprocessen op technisch en sociaal vlak dienen te ondergaan.

- 2.6. De gemeente informeert haar burgers over de risico's van de bestaande verouderde kerncentrales voor heel Vlaanderen, dus ook voor de eigen gemeente,**

Buiten het doel om de scheurtjesreactoren Doel 3 en Tihange 2 onmiddellijk te sluiten, is er eveneens een verhoogd risico bij de oudste reactoren van Doel 1 en 2, en Tihange 1. Deze zijn de oudste reactoren (in dienst genomen in 1975), en houden dus hogere risico's in omwille van veroudering van zowel nucleaire als niet nucleaire onderdelen, die elkaar wederkerig negatief (kunnen) beïnvloeden. Een sensibilisering van de burgers tegen deze specifieke gevaren hoort bij een beleid dat de gemeente kernenergievrij wil houden, op het eigen grondgebied, en dus ook op afstand, omdat een kernongeval gemeentegrens overschrijdend is.

2.7. De gemeente onderneemt zelf waar mogelijk preventieve actie, bijv. de lokale bijdrage tot een nucleair rampenplan, de distributie van jodumpillen, ...

De gemeente voert een actief beleid om haar burgers tegen nucleaire risico's en een nucleair ongeval te beschermen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere nucleaire oefeningen in collectieve inrichtingen zoals scholen en tehuizen – een actie die een sensibiliserend multiplicatoreffect heeft, zoals het voorbeeld van Aken aantoont -, een zo breed mogelijke informatie over en bedeling van jodumpillen, informatie- en sensibiliseringsacties in verband met de nucleaire gevaren en bronnen ervan, ...

2.8. De gemeente betreft de eigen burgers zo veel mogelijk bij haar energie- en klimaatbeleid, zodat het een participatief traject wordt dat door zoveel mogelijk burgers ondersteund en verder uitgedragen wordt.

De transitie naar een 100% hernieuwbare energievoorziening is verre van alleen een technische kwestie. Het is minstens even belangrijk een politieke en sociale kwestie. Het omgaan met verandering en weerstanden ertegen, is door allerlei ideologische, politieke en economische oorzaken, geen eenvoudige zaak. Goed de vinger aan de pols houden, luisteren naar de concrete problemen en weerstanden, maar ook, een positieve boodschap goed uitleggen, en concrete participatie van de betrokkenen in concepten en realisatie, helpen mee om de noodzakelijke transitie zowel te versnellen, als aan te passen aan de concrete situatie in elke gemeente. Op die manier wordt niet alleen draagvlak ontwikkeld, maar ook enthousiasme, engagement en initiatief voor de nodige veranderingen.

